

LED's do it voor een kennisgedreven economie

West-Vlaanderen telt reeds 18 Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's)

Conny Van Gheluwe • Algemeen coördinator Ondernemerscentra West-Vlaanderen

Er is nood aan betere afstemming en kruisbestuiving tussen kleine en middelgrote ondernemingen en het (hoger) onderwijs in functie van innovatie. Dat is al jaren een credo. Via het instrument van de Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's) vinden nu ook kleine bedrijven en not-for-profitorganisaties een toegang tot de West-Vlaamse hogescholen voor hun innovatieve projecten. Dit instrument draagt concreet bij tot de omslag naar een meer kennisgedreven economie.

Historiek

In 2003-2005 werd een studie¹ uitgevoerd naar de **valorisatie van eindwerken** gemaakt aan de West-Vlaamse hogescholen Howest, KATHO en KHBO. Theoretisch uitgangspunt was dat eindwerken een laagdrempelige opstap naar innovatie kunnen vormen en zo helpen bijdragen tot het uitbouwen van een kennisgedreven economie.

De conclusies van deze studie waren geruststellend en verontrustend tegelijk: hoewel de kwaliteit en het valorisatiepotentieel van de eindwerken in het algemeen hoog bleken, lag de effectieve valorisatiegraad heel wat lager. Vooral bij kmo's en kleine not-for-profitorganisaties was er een duidelijke kloof tussen valorisatiepotentieel en valorisatiegraad: slechts 12,5% van de eindwerken werd op korte termijn gevaloriseerd, terwijl het potentieel maar liefst 78% bedroeg.

In het kader van een VIS-samenwerkingsproject² onderzochten de drie West-Vlaamse hogescholen in 2006-2007 de precieze oorzaak van deze valorisatiekloof. Daarbij kwam men tot volgende vaststellingen:

- grotere ondernemingen beschikken over voldoende competenties en middelen om kennis en expertise in huis te halen en te houden. Bij kmo's, die het onder meer vaak zonder eigen R&D-afdeling moeten doen, is dit minder het geval. Zij hebben extra nood aan samenwerking met kennisactoren, anders blijven zij verstoken van de voor hen net zo nood-

zakelijke innovatieve impulsen;

- ook de not-for-profitorganisaties hebben nood aan externe kennis en expertise, niet enkel in hun eigen studiegebied maar vooral op het vlak van bijvoorbeeld informatietechnologie, elektronica en productontwerpen: domeinen waarin ze niet meteen thuis zijn maar die hun werking wel een belangrijke stimulans kunnen geven;
- ondanks de voormelde nood aan samenwerking met kennisactoren vinden kmo's en not-for-profitorganisaties nog te weinig de weg naar de hogescholen. Drempels die een samenwerking in de weg staan, zijn onder meer de voor externen vaak ondoorzichtige structuur van een hogeschool, de timing van eindwerken die niet strookt met de bedrijfsrealiteit van 'liever gisteren dan vandaag', de problematiek van intellectuele eigendomsrechten en wederzijdse vooroordelen. De grootste struikelblok is evenwel het gebrek aan middelen bij de hogescholen om structureel vorm te geven aan hun decretale opdrachten van onderzoek en dienstverlening. Zo krijgt bijvoorbeeld contractonderzoek met grote ondernemingen noodgedwongen voorrang op minder uitdagende en renderende vragen van kleinere ondernemingen en organisaties.

Om deze knelpunten te verhelpen en de kennis en expertise van de West-Vlaamse hogescholen op een vlotte, toegankelijke manier ter beschikking van het werkveld te stellen, werkte de provincie West-Vlaanderen samen met

de drie West-Vlaamse hogescholen en het Kortrijks Ondernemerscentrum in 2008 een projectvoorstel uit onder de titel '**Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra**' (LED's). Het project werd goedgekeurd in het kader van het EFRO Doelstelling 2-programma (prioriteit 1 innovatie & kenniseconomie) en kon per 1 oktober 2008 opstarten voor een periode van twee jaar, met de steun van Europa en Vlaanderen. Het project werd verlengd tot eind 2012 met de POM West-Vlaanderen als trekker. Vanuit het Agentschap Ondernemen wordt onderzocht de disseminatie van de LED's in heel Vlaanderen voorbereid. Deze start normaliter op in het academiejaar 2012-2013 voor een periode van minimum 2,5 jaar.

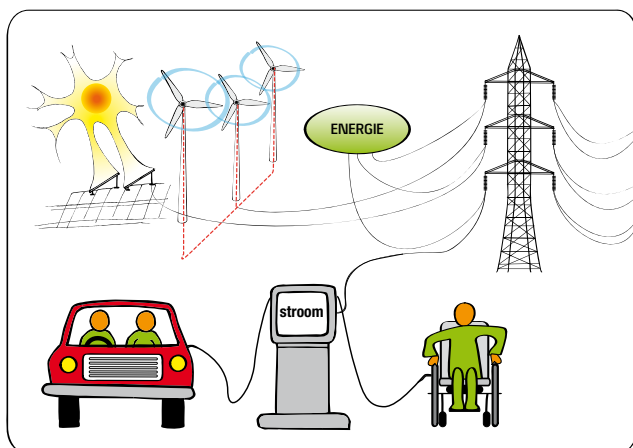
Concept

Het LED-concept is op zich vrij eenvoudig: per LED-domein krijgen de hogescholen middelen om een halftijdse medewerker vrij te stellen voor concrete, kortlopende dienstverlening ten behoeve van (voornamelijk) kleine en micro-ondernemingen en not-for-profitorganisaties. Deze dienstverlening kan diverse vormen aannemen zoals probleemanalyse en -oplossing, advies, meetopstellingen, opleidingssessies en andere. Ze kan zowel door de LED-medewerkers zelf als door collega-docenten en/of studenten worden uitgevoerd. Belangrijk daarbij is dat alle LED's vraaggedreven werken en dat de dienstverlening aan laagdrempelige voorwaarden gebeurt. De **POM West-Vlaanderen** en de **Ondernemerscentra West-Vlaanderen** staan in voor de algemene coördinatie van het project, het stimuleren van multidisciplinaire samenwerking binnen en over de LED's heen en voor de algemene bekendmaking van de LED-werking bij het werkveld.

Hoofddoelstellingen:

- **Voor het werkveld: valorisatie & innovatie**

Via het LED-netwerk kan het werkveld, en in het bijzonder micro-ondernemingen en not-for-profitorganisaties, op een laagdrempelige manier kennismaken met de hogescholen. Deze kennismaking moet hen stimuleren tot een verdere samenwerking met kennis-

LED: visual energie

actoren en tot het maximaal realiseren van hun innovatiepotentieel.

▸ Voor de hogescholen: maatschappelijke inbedding

De vraaggerichte werking van de LED's zorgt voor een sterkere inbedding van de West-Vlaamse hogescholen in het regionale werkveld: hun dienstverlening wordt performanter en het opleidingsaanbod kan beter inspelen op actuele noden.

▸ Voor West-Vlaanderen: vervollediging van de kennisketen

De LED's vormen een noodzakelijke opstap naar dieper en/of breder gaande initiatieven zoals de 'Fabrieken voor de Toekomst' die in 2012 in West-Vlaanderen worden ontwikkeld. Door een doorgedreven samenwerking tussen dergelijke initiatieven en hun actoren kan in West-Vlaanderen de keten van kennisontwikkeling, -toepassing en -verspreiding vervolledigd worden en krijgt het werkveld maximale kansen om de omslag naar een kennisgedreven economie te kunnen maken.

Stand van zaken

In oktober 2008 werd gestart met zes LED's.

Anno 2012 zijn er **18 LED's** operationeel: Duurzaam bouwen & renoveren, Ecotechnologie, E-cultuur, Energie, HRM, Kunststoffentechnologie, Logistiek, Mechatronica, Netwerkeconomie, Netwerken in voertuigen, Ondersteunende spelmethodieken in de zorgsector, Productontwikkeling, Sociale economie, Strategische communicatie, Voeding, Watertechnologie, Wellness & lifestyle en Wellness & zorg.

De keuze van de LED-domeinen is gebaseerd op zowel de beschikbare kennis en expertise in de hogescholen als op de noden van het werkveld. Er wordt ook bewust ingezet op een combinatie van eerder verticale thema's zoals voeding en kunststoffentechnologie, en transversale thema's zoals HRM en strategische communicatie. Op deze manier krijgt het werkveld een breed en gevarieerd pakket ter beschikking en kunnen multidisciplinaire combinaties over de LED's heen worden gemaakt.

In het eerste LED-project (2008-2010) werden circa 400 concrete samenwerkingsverbanden afgewerkt met een 350-tal 'klanten', waarvan grosso modo 50% kleine en micro-ondernemingen en 30% not-for-profit- en social profitorganisaties. De vooropgestelde doelgroepen werden dus goed bereikt. Wat het soort dienstverlening betreft, bleken vooral probleemanalyses, advies en voorstudies bijzonder goed te scoren. Hun aandeel bedroeg maar liefst 54% van de uitgevoerde projecten.

Ook concrete probleemoplossingen vormden een belangrijk aandeel: 31%.

De overige 15% had betrekking op onder meer experimenten en/of meetopstellingen en opleidingssessies.

In circa 30% van de projecten werden studenten bij de uitvoering ervan betrokken.

Uit een bevraging van de klanten bleek dat de tevredenheidsgraad over de kwaliteit en de snelheid van de dienstverlening hoog was. Nog belangrijker is dat ook de toepassingsgraad hoog lag: in ruim 80% van de gevallen werd het advies of de aangereikte oplossing op korte termijn geïmplementeerd.

Tussentijdse statistieken en steekproeven tonen aan dat deze cijfers in het lopende project (2011-2012) geëvenaard en/of nog verhoogd zullen worden.

Sterktes van het concept bleken vooral:

- de complementaire samenwerking over de hogescholen en netten heen, ondersteund en gestimuleerd door de POM en Ondernemerscentra West-Vlaanderen;
- een gezamenlijke promotiecampagne in samenwerking met andere West-Vlaamse actoren zoals het Innovatiecentrum West-Vlaanderen, UNIZO en VOKA, waardoor de hogescholen toegang kregen tot een voor hen nog onontgonnen segment van het werkveld;
- het doorgedreven vraaggericht werken;
- de vertaling van kennis in kortlopende, heel concrete dienstverlening tegen zeer laagdrempelige voorwaarden, in tegenstelling tot het eerder gangbare contractonderzoek;

- het multidisciplinair samenwerken tussen de LED's onderling en tussen de LED's en hun achterban in de eigen hogeschool.

Aspecten die naar aanleiding van de eerste projectbevindingen extra aan bod kwamen in het verlengingsproject:

- meer aandacht voor het intakegesprek in functie van een juiste probleemdefinitie en -aanpak. Dit proces op zich is al heel waardevol voor ondernemingen die nog niet strategisch innoveren;
- verbreding van het interne netwerk binnen de hogescholen;
- het nog versterken van de multidisciplinaire samenwerking. Het kunnen aanbieden van geïntegreerde antwoorden vanuit diverse invalshoeken is immers een belangrijke meerwaarde voor het werkveld gebleken.

Conclusie

Na ruim drie jaar werking werd het LED-model grondig uitgetest en verijnd. Op vandaag staan de LED's voor een sterk concept van kennisvalorisatie dat in de praktijk concrete resultaten oplevert bij de vooropgezette doelgroepen van kleine en micro-ondernemingen en not-for-profitorganisaties en dat voor deze doelgroepen een belangrijke aanzet is gebleken tot het blijven samenwerken met kennisactoren en het werk maken van strategische innovatie.

De LED's vervullen bij het werkveld dus duidelijk hun rol als 'laagdrempelige opstap naar een diepgaander traject van optimalisatie en innovatie'. Het verder uitbouwen en integreren van deze LED's in het grotere actieplan voor een kennisgedreven groei van West-Vlaanderen blijft dan ook cruciaal. Dit om ervoor te zorgen dat ook kleinere ondernemingen en organisaties mee de omslag naar een kennisgedreven economie kunnen maken. ■

¹ 'Kennisvalorisatie als opstap naar innovatie bij kmo's en kleine non-profitorganisaties', Ondernemerscentrum Kortrijk/RESOC Zuid-West-Vlaanderen, 2005.

² 'Kennisvalorisatie als opstap naar innovatie' (VIS 60305, IWT), Howest/KATHO/KHBO, 2007.

▮ U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be